

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vyhodnocení a implementace výstupů Analýzy výsledků dotazníkového šetření On-line výuka ve školách Prahy 7 v době pandemie

Zpracovatel:

Tým projektu Místní akční plány rozvoje vzdělávání II – správní obvod
Praha 7, září – říjen 2020

Obsah

Úvod	3
Organizace distančního vzdělávání	4
Zapojení rodičů	5
Hodnocení žáků	6
Digitální kompetence učitelů	7
Zajištění techniky pro distanční výuku pro učitele a žáky	8
Diferencovaná výuka	9
Podpora ředitelů	9
Závěr	10

Úvod

[Analýza výsledků dotazníkového šetření On-line výuka ve školách Praha 7 v době pandemie](#)

(dále jen „Analýza“) je dokument, který byl zpracován v červenci 2020 a poskytnut školám v průběhu srpna 2020. Kromě tohoto souhrnného dokumentu měli ředitelé a ředitelky základních škol zřizovaných městskou částí Praha 7 (MČ) k dispozici také výstupy z dotazníků učitelů, rodičů a žáků za jejich školu.

Na rozdíl od jarního období došlo ke změně legislativy a novela školského zákona byla rozšířena o nové ustanovení § 184a, které upravuje Zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách. Ustanovení řeší situaci vyhlášení krizového opatření podle krizového zákona, kdy je nařízeno mimořádné opatření podle zvláštního zákona, anebo je nařízena karanténa podle zákona o ochraně veřejného zdraví, kdy není možná osobní přítomnost většiny žáků nebo studentů z nejméně jedné třídy, studijní skupiny, oddělení nebo kurzu ve škole. Týká se základních škol, středních škol, vyšších odborných škol, základních uměleckých škol a jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky. V takto vymezených případech je škola povinna dotčeným žákům a studentům poskytovat vzdělávání distančním způsobem.

Ustanovení řeší stejným způsobem i situaci v mateřské škole, kdy není možná přítomnost většiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, z mateřské školy nebo odloučeného pracoviště nebo nejméně jedné třídy, ve které se vzdělávají pouze tyto děti. I mateřská škola bude muset dotčeným dětem poskytovat vzdělávání distančním způsobem.

Vzdělávání distančním způsobem škola uskutečňuje podle příslušného rámcového vzdělávacího programu (RVP) a školního vzdělávacího programu (ŠVP) v míře odpovídající okolnostem.¹

Vzhledem k těmto změnám a na základě doporučení z Analýzy proběhly s řediteli základních škol během měsíce října schůzky, kterých se zúčastnila radní pro školství, vzdělávání a agendu MA21 Mgr. Hana Šišková a zástupce projektu Místní akční plány rozvoje vzdělávání – správní obvod Praha 7 (dále MAP II) jako zpracovatel Analýzy. Každá schůzka trvala cca 60-90 minut.

---

¹ <https://www.skolaprofi.cz/33/novela-skolskeho-zakona-povinne-distancni-vzdelavani-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eo4HAVsVtiwkQSSfizzSqMk/>

Polostrukturované rozhovory se týkaly především zkušeností z jarního období a následných opatření, která ředitelé škol přijali v přípravě na „druhou vlnu“ i v souvislosti s výstupy z dotazníků, týkajících se jejich konkrétní školy.

Účelem těchto schůzek bylo nejen diskutovat výstupy dotazníků za jednotlivé školy a zjistit, jakým způsobem školy pracovaly s jednotlivými obecnými i konkrétními doporučeními, která vzešla z Analýzy, ale zároveň identifikovat potřeby škol související s očekávanou „druhou vlnou“ pandemie covid-19 směrem ke zřizovateli. Všechny schůzky proběhly ještě v době, kdy byly školy otevřeny.

Organizace distančního vzdělávání

Ředitelé velice dobře vnímali problémy, které měli žáci i rodiče v případě, že škola nepoužívala jednotnou platformu pro distanční výuku, což způsobovalo zmatky v zadávání úkolů a také to, že on-line výuka v některých školách probíhala nahodile, popřípadě u některých předmětů neprobíhala vůbec a omezovala se na e-mailové zadávání úkolů, často bez zpětné vazby žákům a rodičům, popřípadě bylo množství zadávaných úkolů naddimenzované. Nejen přípravný týden, ale často i velkou část měsíce srpna, věnovala proto vedení všech škol společně s učiteli diskusím a výběru jednotné platformy, nastavení synchronní a asynchronní distanční výuky a jednotné formě zpětné vazby. To přineslo samozřejmě potřebu proškolení celého pedagogického sboru v práci s určenou platformou. Zde velmi dobře spolupracovali IT pracovníci ve školách (někdy zároveň i učitelé informatiky). Většina škol zvolila jako jednotnou platformu Google Classroom a Google Meet, menší část z nich pak MS Teams. Došlo také k nastavení dohod ohledně zadávání úkolů pro off-line distanční výuku, jejich četnosti a způsobu poskytování zpětné vazby a formě komunikace s rodiči.

Téměř všechny školy měly již kromě standardního rozvrhu připraveny na začátku září také rozvrh distanční výuky (on-line), minimálně pro 2. stupeň. K drobným úpravám pak došlo po zveřejnění doporučení MŠMT pro vzdělávání distančním způsobem. Tím se předešlo tomu, aby se on-line hodiny jednotlivých učitelů žákům překrývaly, což bylo jednou z kritizovaných situací výuky v jarním období. Vedení škol také nastavila učitelům povinnost dávat žákům zpětnou vazbu, na formě a četnosti se učitelé dohodli. Důraz kladli na včasné informování

rodičů ohledně nastavení distanční výuky, což zahrnovalo i vytvoření jednotlivých přístupových účtů pro rodiče a vytvoření profilů učitelů na školním webu nebo v prostředí školních informačních systémů (Bakaláři, škola on-line atp.).

Oproti jarnímu období, kdy téměř 60 % učitelů uvádělo, že poměr nové látky a opakování probíhal jako při běžné výuce a naprostá většina z nich nekoordinovala svou výuku s kolegy, tentokrát zafungovala lépe metodická sdružení a předmětové komise, které stanovily jednotné penzum probírané látky. S tím souvisí příprava tematických plánů a případná úprava či revize ŠVP. K tomu přistupovaly školy individuálně. Ty, které měly již změny rozpracované, v nich pokračovaly a pokračují, další chtějí s finálními změnami počkat na závěry Strategie 2030+, která má mimo jiné ŠVP výrazně redukovat a přiklonit se k posílení kompetencí. S přihlédnutím k aktuální situaci byly na začátku roku tvořeny tematické plány, které bude možné upravit dle potřeb a možností učitelů při distanční výuce. Velká část ředitelů také akcentovala - dříve často nedostatečně uchopenou - roli třídních učitelů (především 2. stupně) v době distanční výuky. Třídní učitelé nyní se svými třídami pravidelně komunikovali/komunikují prostřednictvím on-line třídnických hodin a v mnohých školách také koordinují množství úkolů zadávaných ze strany ostatních vyučujících.

Zapojení rodičů

Všechny školy přijaly již od počátku školního roku velmi přísná preventivní hygienická opatření, některé organizovaly on-line třídní schůzky a konzultace ještě před zaváděním hromadných protiepidemických opatření. Školy byly vybaveny hygienickými a desinfekčními prostředky a v zájmu bezpečnosti významně omezily vstup do škol pro rodiče, návštěvy a cizí osoby.

Do budoucna některé školy zvažují nahradit či doplnit klasické třídní schůzky a konzultace tzv. tripartitními konzultacemi (učitel - rodič - žák). Jedná se o velmi efektivní způsob komunikace, který podpoří individuální přístup k žákovi, je zcela transparentní a pomůže tak odbourat případný informační šum, který může zkreslovat podávané informace a komplikovat život všem zúčastněným. Tím také dojde k logickému pokračování nastolené osobní komunikace, ke které byly školy „nuceny“ přistoupit, ale která se stala nakonec pozitivním výstupem.

Rodiče žáků škol Prahy 7 již delší dobu deklarovali zájem více se zapojit do chodu škol a diskutovat s kompetentními představiteli vzdělávání na Sedmičce. Proto radní pro školství, vzdělávání a agendu MA21 Mgr. Hana Šišková iniciovala setkání/focusní skupinu rodičů napříč základními školami se zástupci odboru vzdělávání a projektového řízení (OVPŘ). První ze setkání za dodržení potřebných hygienických opatření proběhlo na konci září pod vedením zkušené facilitátorky prezenční formou. Rodiče diskutovali s vedením OVPŘ témata týkající se pestrosti metod a forem výuky, hodnocení žáků, celkového přístupu k žákům ve školách a možnosti zapojení a spolupráce se školami. Dalšímu aktuálně plánovanému setkání, bohužel zabránila nová opatření proti pandemii covid-19, nicméně OVPŘ počítá s tím, že se bude konat, jakmile to situace dovolí. Z výstupů setkání bude vytvořen materiál, který bude poskytnut vedení škol k dalšímu použití a nastavení vztahů s rodičovskou veřejností a tím i dalšímu zlepšení vzdělávání v Praze 7.

V rámci podpory sociálně slabých rodin nebo rodin postižených koronavirovou situací byla již v jarním období pilotně spuštěna činnost poradny pro rodiče (Analýza, str. 7), která nyní on-line formou pokračuje.

Hodnocení žáků

V hodnocení žáků na konci školního roku 2020/2021 školy postupovaly taktéž podle doporučení MŠMT. Zohledňovaly snahu žáků při jarní vzdálené výuce a také podmínky, které žáci pro výuku měli. Přestože 17,5 % učitelů v dotaznících uvádělo, že hodnotili formativně a 37 % kombinací formativního hodnocení a klasické klasifikace, z některých rozhovorů vyplynulo, že učitelé nemají v některých případech zcela jasnou představu o rozdílu mezi slovním a formativním hodnocením, oba termíny jim často splývají. Někteří učitelé o prázdninách sami absolvovali prezenční, později, v podzimních měsících pak on-line kurzy, týkající se formativního hodnocení. Z úst některých ředitelů pak vzešel požadavek směrem k MAP II ohledně zajištění semináře či kurzu na téma formativní hodnocení. MAP II ve spolupráci se členy pracovních skupin oslovil několik organizací. Jeden seminář od Edupraxe, s.r.o. je naplánován na jarní období 2021, další, od organizace Edukační laboratoř je nyní v jednání. Oba subjekty potvrdily, že komplexní uchopení problematiky formativního

hodnocení je vhodné spíše pro prezenční seminář či kurz.² Po představení konceptu vzdělávání v oblasti formativního hodnocení vedení škol, by měly proběhnout na školách úvodní semináře pro pedagogy a na základě zájmu pak rozhodnutí o formě vzdělávání učitelů a postupném zavádění prvků formativního hodnocení do škol Prahy 7.

Digitální kompetence učitelů

Jak bylo řečeno výše, školy věnovaly velkou pozornost proškolení celých pedagogických sborů v ovládnutí zvolené výukové platformy, včetně kontroly toho, zda učitelé práci v dané platformě opravdu zvládají. Velmi dobře zafungovala nejen zmíněná podpora IT pracovníků, ale i podpora mezi učiteli samými. Je jasné, že někteří pedagogové ovládají platformy spíše mechanicky, proto se tým projektu MAP snažil zajistit školení na práci s vybranými platformami, především pro učitele, kteří mají z on-line distanční výuky z nejrůznějších důvodů obavy. Protože však mezitím uplatňovaná opatření znemožnila prezenční seminář, musela být naplánovaná akce zrušena. Tým projektu MAP se tedy snaží podpořit tyto pedagogy alespoň sdílením odkazů na probíhající webináře s tematikou distanční výuky na FB a webu MAP II, což je školami, dle ohlasů, velmi pozitivně hodnoceno.

Aktuálně je pedagogům k dispozici také sdílený IT odborník, který může pomoci s výběrem vhodných aplikací, jejich nastavením, podporou při jejich využívání apod.

Technické zajištění a náměty na distanční výuku byly také velmi častým tématem setkání pracovních skupin MAP II, které se, až na jednu (Pracovní skupina pro rovné příležitosti) podařilo realizovat ještě prezenčně. Zde si členové skupin vyměňovali své zkušenosti a nápady na využití nejrůznějších platforem a programů pro distanční výuku v různých předmětech. Za účelem sdílení zkušeností učitelů byla také založena FB skupina Učitelé ze Sedmičky, která má již cca 90 členů a nově byla zřízena podobná skupina i pro učitelky MŠ, neboť povinnost distanční výuky se vztahuje i na děti, navštěvující předškolní ročník MŠ. Obě FB platformy budou plnit svoji funkci vzájemné podpory a sdílení i v době „normální“ školní výuky.

---

² V říjnu proběhl Webinář na téma formativní hodnocení, organizovaný NPI ČR, na který učitelé obdrželi od MAP II odkaz a někteří se jej zúčastnili.

Zajištění techniky pro distanční výuku pro učitele a žáky

Ředitelé škol mohli díky účelové finanční dotaci zajistit notebooky pro všechny učitele, čímž se eliminovaly případné technické potíže se zastaralou technikou. Část škol zajistila pro učitele služební telefony se zvýhodněnými tarify, neboť nutnost používat pro komunikaci se žáky a rodiči soukromé telefony byla terčem kritiky mnohých učitelů.

Nezávisle na dané situaci organizoval tým projektu MAP v uplynulém období nákup didaktických pomůcek. Některé ze zapojených škol poptávaly právě IT techniku (tablety, PC apod.), kterou obdržely v průběhu léta 2020.

Důležité bylo také zajistit techniku pro distanční výuku přímo pro žáky. Zde je potřeba říci, že se nejedná pouze o žáky speciálně znevýhodněné, kteří nemají žádné vhodné vybavení, ale i pro žáky z vícečetných rodin, kdy se museli v jarním období dělit o techniku se sourozenci či rodiči, což celou situaci ještě více komplikovalo. V době rozhovorů s řediteli měli všichni již rámcově zmapovány potřeby žáků, některým žákům zůstala zapůjčena technika z jarního období, jiní obdrželi od školy zapůjčený počítač či tablet, popřípadě modem pro připojení. V té době ještě nebyla nařízena distanční výuka žáků prvního stupně, takže potřeby byly v podstatě pokryty, situace se však velmi rychle změnila s uzavřením 1. stupně a speciálních škol.

Zřizovatel a tým projektu MAP II organizoval a stále organizuje proces získávání techniky pro žáky prostřednictvím dárců. V první vlně zřizovatel zajistil 100 stolních počítačů a 20 notebooků bez operačního systému, který byl za pomoci dobrovolníků z MČ nainstalován, a počítače mohly být žákům zapůjčeny. Tým projektu MAP pak oslovil další soukromý subjekt, který nabídl větší množství notebooků, zde je ovšem jejich distribuce vázána na potřeby sociálně znevýhodněných žáků a bylo potřeba spolupracovat s odborem sociálních věcí a sociálního začleňování. V době GDPR to je poměrně obtížné, nicméně se nakonec podařilo dohodnout dar 240 notebooků. Nyní se čeká na schválení ze strany zahraničního majitele soukromého subjektu. Poté budou notebooky cíleně distribuovány dle potřeb škol a jednotlivých rodin.

Diferencovaná výuka

Ředitelé vnímali nedostatky v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), a v některých případech přiznávali, že nedokázali dostatečně zapojit do on-line výuky asistenty pedagoga. Ti, kterým se to naopak dařilo, mohli poskytnout ostatním důležité podněty a příklady dobré praxe (individuální práce asistentů s těmito žáky, úprava a diferenciací probíraného učiva, odlišné formy hodnocení, osobní setkání asistent - žák apod.).

MAP II oslovil výše zmíněnou organizaci Edupraxe, s. r. o., jejíž semináře na téma diferencovaná výuka jsou velmi dobře hodnocené, a dohodl na jarní období 2021 dva semináře, zaměřené na toto téma a individuální přístup k žákům. Jeden bude určen pro učitele 1. a druhý pro učitele 2. stupně, neboť v této oblasti je přístup odlišný.

Podpora ředitelů

V průběhu polostrukturovaných rozhovorů byla také otevřena otázka vzdělávání a manažerské podpory ředitelů škol, přičemž toto téma bylo také opakovaně akcentováno v průběhu hodnocení práce ředitelů škol za uplynulé uplynulé období. Ředitelé vnímají jako důležitou oblast podpory osobního manažerského rozvoje se zaměřením na oblast delegování práce a úkolů, time managementu a leadershipu. MČ Praha 7 coby zřizovatel vnímá jako důležité tuto oblast podpořit a tuto potřebu naplnit. V roce 2021 plánuje MČ Praha 7 sérii manažerských workshopů pro ředitele škol na daná témata a také formu koučinku se zaměřením prohloubení manažerských dovedností. Již od počátku školního roku 2019/2020 poskytuje zájemcům z řad ředitelů individuální a učitelům týmovou supervizi vedenou certifikovanými odborníky.

Závěr

Je nezbytné ocenit ředitele základních škol v Praze 7 za jejich proaktivní přístup v přípravě škol a výuky v novém školním roce 2021/2022. I bez dostatečné metodické podpory kompetentních státních orgánů a často zmatečné a protichůdné informace ředitelé ve spolupráci se svými pedagogickými sbory včas a odpovědně připravovali své školy na možné další distanční vzdělávání, a to ještě dříve, než se situace zhoršila natolik, že muselo dojít k uzavření 2. a nakonec i 1. stupně základních škol. Deklarovali, že jim v přípravách významně pomohla i Analýza a jejich vlastní včasné šetření, které prováděli již od konce prázdnin.

Přestože distanční způsob výuky nemůže nahradit osobní kontakt, a vždy se najde prostor pro zlepšení, můžeme s hrdostí říci, že naše školy, na rozdíl od jiných veřejných složek, byly na druhou vlnu pandemie velice dobře připraveny předem, a ve chvíli, kdy k postupnému uzavření škol došlo, byl přechod k distanční výuce vesměs bezproblémový. Za to ředitelům, pedagogickým sborům, ale i provoznímu personálu škol patří velké díky a uznání.